UVODNIK

Imajući u vidu da pravo svojine predstavlja jedno od osnovnih ljudskih prava, časopis Hereticus *je od osnivanja posvetio pitanju restitucije – denacionalizacije dužnu pažnju i objavio jedan tematski broj na tu temu (br. 1 za 2004. godinu). Posle gotovo sedam godina od demokratskih promena u Srbiji Vlada Republike Srbije preliminarno je podržala nacrt Zakona o denacionalizaciji na sednici maja 2007. godine. Nakon toga, početkom oktobra 2007. godine Ministarstvo finansija Republike Srbije učinilo je dostupnim nacrt prečišćenog teksta Zakona o denacionalizaciji i otvorilo dvomesečnu javnu raspravu na ovu temu. Centar za unapređivanje pravnih studija i časopis* Hereticus *u saradnji sa Mrežom za restituciju organizovali su okrugli sto povodom javne rasprave o navedenom zakonskom predlogu. Cilj okruglog stola je bio da se: 1) osvetli denacionalizacija kao mera pravnog savladavanja autoritarne prošlosti, 2) analiziraju uzroci dugog kašnjenja Srbije u donošenju ovog važnog zakona, 3) da se ponudi ocena o sadašnjem zakonskom predlogu, 4) da se predlože eventualna poboljšanja sadašnjeg predloga.*

Okrugli sto o nacrtu Zakona o denacionalizaciji se odvijao na osnovu uvodnih izlaganja, kraćih saopštenja i diskusija, a održan je 8. novembra 2007. godine u Beogradu. U radu skupa je učestvovalo petnaestak naučnika i stručnjaka koji su podneli deset saopštenja. Nažalost, samo je pet učesnika u predviđenom roku dostavilo autorizovane priloge, koji su uvršteni u ovaj temat. Reč je o prilozima Jovice Trkulje, Vladimira V. Vodinelića, Zlatka Stefanovića, Miroslava Prokopijevića i Srboljuba Glišića. Redakcija Hereticusa *je spremna da u narednim brojevima obajvi autorizovane priloge i ostalih učesnika ovog skupa. U prilogu tematu objavljujemo pomenuti nacrt Zakona o denacionalizaciji i dokumenta vezana za njegovo donošenje.*

Nakon temata slede uobičajene rubrike Hereticusa**.** *U rubrici* Istraživanja *objavljujemo prilog Krstana Maleševića o protivrečjima tradicije i modernizacije u Srbiji. U Ogledima nastavljamo da objavljujemo kritičko čitanje i prevrednovanje savremene srpske poezije iz pera Boška Tomaševića.* Tokovi *ovog puta donose jedan studentski rad iz 1941. godine, političara i publiciste Desimira Tošića – "Smisao slobode". U njemu, idući tragovima Rusoa, Francuske revolucije, Mila i drugih liberala, Tošić ističe slobodu kao svoj životni kredo i definiše je kao "sve ono što ne škodi drugima". Pri tome on slobodu stavlja u društveni kontekst, kao*

"pravo koje čovek nalazi u odnosu na druge individue". U rubrici Zbivanja *Vladimir Petrović daje pregled dinamike procesuiranja ratnih zločina u Srbiji, a Marinko Vučinić piše o razočaravajućoj farsi prilikom otvaranja Deltinog poslovnog centra u Novom Beogradu, u kojoj su udvorički učestvovali istaknuti srpski političari i intelektualci. U* Pogledima *se identifikuju tzv. čuvari demokratije u Srbiji (Marinko Vučinič) i iz drugog ugla osvetljava lik epskog junaka Marka Kraljevića (Svetlana Gradinac). Rubrika* Intervju *sadrži prvo razgovor koji je sa Desimirom Tošićem vodio Slobodan G. Marković 199?. godine u okviru projekta Veća za demokratske promene u Srbiji pod naslovom "Suočavanje sa totalitarnim nasleđem u komunizmu u Srbiji, 1944-1958". Potom sledi deveti nastavak serijala "Poruke i pouke srpskog oktobra", ovog puta razgovor Silvije Nadjivan sa Branislavom Čankom i Čedomirom Antićem. U rubrici* Besede *je jedan zanimljiv zapis Đorđa Zvekića iz 1876. godine o Srbima kao besednicima.*

Nova rubrika Sećanja *posvećena je uspomenama nedavno preminulog saradnika* Hereticusa*, Aleksandra A. Miljkovića, na život u Beogradu u prvih nekoliko godina posle Drugog svetskog rata. Počev od ovog broja u rubrici* Dosije *nastojaćemo da pratimo i objavljujemo dokumente vezane za procese rehabilitacije političkih osuđenika i kažnjenika u Srbiji. Ovog puta to su dokumenti o rehabilitaciji Slobodana Jovanovića. U rubrici* Osvrti, prikazi, recenzije *sadržani su prikazi knjiga Predraga Golubovića o pravnim i političkim aspektima raspada Jugoslavije i F.A. Hajeka "Pravo, zakonodavstvo i sloboda".*

Ovaj broj zaključujemo sećanjima na dvojicu preminulih prijatelja i saradnika Hereticusa – *Desimira Tošića i Aleksandra A. Miljkovića.*

Beograd, *Uredništvo*
marta 2008.